

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-

Nr. (65)-D8(E)-

DĖL PAVILNIŲ IR VERKIŲ REGIONINIŲ PARKŲ NUOSTATŲ PROJEKTŲ

Aplinkos ministerija pakartotinai teikia pakoreguotą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 19 d. nutarimo Nr. 855 „Dėl Pavilnių ir Verkių regioninių parkų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – projektas), kuriuo tvirtinamų Pavilnių ir Verkių regioninių parkų nuostatų projektų (toliau – nuostatai) pirminiai variantai dar 2020 m. pabaigoje–2021 m. pradžioje buvo suderinti su suinteresuotomis institucijomis, pakoreguoti pagal Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos specialistų pateiktas pastabas. Projekto ir nuostatų pirminiai variantai nustatyta tvarka š. m. balandžio mėn. paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo informacinėje sistemoje (toliau – TAIS), paviešinus pastabų negauta. Todėl projektas ir nuostatai Aplinkos ministerijos 2021-04-26 raštu Nr. (65)-D8(E)-2786 pateikti Vyriausybei tvirtinti, klausimas buvo įtrauktas į Vyriausybės 2021-05-05 posėdį, tačiau, Vyriausybės kanceliarijai ir Aplinkos ministerijai Vyriausybės posėdžio dieną gavus Lietuvos architektų rūmų (toliau – Rūmai) 2021-05-05 raštą Nr. S21/05/195 (pridedama), kuriame prašoma nuostatų netvirtinti, nes „*stipriai architektūrinius dokumentus įtakojantys nuostatai turi būti derinami su Rūmais*“, aplinkos ministras, siekdamas įvertinti Rūmų pasiūlymus rasti visoms suinteresuotoms pusėms priimtinius sprendimus, projektą ir nuostatus iš Vyriausybės posėdžio atsiėmė ir pavedė atitinkamiems ministerijos padaliniais organizuoti konsultacijas su Rūmų ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos architektais, ieškoti sąlyčio taškų ir galimų sprendimų.

Pažymėtina, kad Rūmų pasiūlymai susiję tik su statybų architektūrine dalimi.

Nuostatų punktai, skirti regioninių parkų tikslams ir išskirtinei vertei nustatyti, regioniniuose parkuose skatinamoms, palaikančioms ar tradicinius gamtinės ir kultūrinės aplinkos elementus atkuriančioms ir pažeistų ekosistemų atkūrimo veikloms apibrėžti, rekreacinėms teritorijoms tvarkyti, tvoroms, inžineriniams statiniams ir įrenginiams pastatyti, saulės elektrinių, automobilių stovėjimo aikštelėms įrengti, išorinei reklamai, masiniams renginiams reglamentuoti ir kt., lyginant su pirminiais nuostatų variantais, nepakito arba buvo pageduogi kalbos aspektu, šiose saugomose teritorijose nepakeičiant įstatymais nustatyto teisinio aplinkosauginio reguliavimo.

Po eilės svarstymų su Rūmų, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos architektais, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcijos darbuotojais, Aplinkos ministerijos teisininkais, statybų, teritorijų planavimo, architektūros, kraštovaizdžio specialistais rasti sprendimai. Nuostatai patikslinti atsižvelgiant į dalį Rūmų pateiktų konstruktyvių ir teisiškai pagrįstų pasiūlymų, po diskusijų suformuluotomis šiomis pagrindinėmis nuostatomis:

1. Būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįsti reikalavimai išdėstomi koncentruotai – nuostatų 9 punkte (pirminiame variante šie reikalavimai buvo dėstomi per kelis punktus ar papunkčius), jame išskiriama 10 papunkčių, nurodoma, kaip ir kokiais atvejais visų papunkčių nuostatos (ar tik dalis jų) gali būti taikomos.

2. Nuostatų 9.1 papunktyje nustatytas santykis tarp žemės sklypo ploto, gyvenamuoju namu ir bendro pastatais užstatomo žemės ploto dydžio pateikiamas patogiau – lentelės forma, tačiau šie dydžiai, lyginant su pirminiais Nuostatų projektais, derintais su suinteresuotomis institucijomis ir 2021-04-26 teiktais Vyriausybei tvirtinti, nepakito.

3. Nuostatų 9.2 papunktyje nustatyta, kad tarpiniai gyvenamuoju namu užstatomo žemės ploto ir bendro pastatais užstatomo žemės ploto dydžiai žemės sklypuose nustatomi interpoliacijos būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. D1-338 patvirtintu statybos techniniu reglamentu STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“.

4. Nuostatuose pateikiamos aiškesnės, tikslesnės formuluotės, padedančios statybų ir teritorijų planavimo procese dalyvaujančioms institucijoms priimti motyvuotus sprendimus konkrečiais atvejais, išvengti nuostatų teiginių dviprasmiško traktavimo. Pavyzdžiui, nuostatų 9.3 ir 9.4 papunkčiai nustato, kad reikalavimai, nustatyti nuostatų 9.1 papunktyje, netaikomi esamoms sodyboms, kurių pastatai yra aukštesni ir (ar) jais užstatytas žemės plotas yra didesnis, nei nustatyta nuostatų 9.1 papunktyje. Rekonstruojant tokius sodybų pastatus, neleidžiama didinti jų tūrio, aukščio ir (ar) esamais pastatais užstatyto ploto.

5. Rekonstruojant į regioninių parkų konservacinio funkcinio prioriteto zonas (draustinius) nepatenkančių sodybų esamus pastatus (pavyzdžiui, sodų bendrijose esančius pastatus), kurių dydžiai yra mažesni, nei nurodyta nuostatų 9.1 papunktyje, arba pagal nuostatų 9.2 papunktį interpoliacijos būdu apskaičiuotų sodybų esamų pastatų dydžiai yra mažesni, nei nustatyta nuostatų 9.1 papunktyje, šie dydžiai, priklausomai nuo žemės sklypo ploto, gali būti didinami neviršijant nuostatų 9.1 papunktyje nustatytų didžiausių leistinų dydžių arba pagal nuostatų 9.2 papunktį interpoliacijos būdu apskaičiuotų sodybų pastatų dydžių.

6. Nuostatuose dėl aiškumo atsirado naujas 9.5 papunktis, nustatantis, kad remontuojant pastatus taikomi ne visi, bet tik nuostatų 9.8–9.10 papunkčiuose nustatyti reikalavimai, t. y. aiškiai apibrėžti ir diferencijuoti pastatų rekonstrukcijos ar remonto reikalavimai.

7. Nuostatuose atsisakyta perteklinio ir (ar) smulkmeniško reglamentavimo, neturinčio esminės įtakos etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijoms, pavyzdžiui, gyvenamųjų namų langų rėmų suskaidymo į tris, keturias ir (ar) daugiau dalių, reikalavimo stogus įrengti tik su karnizais. Kiti tradicinės architektūros pagrindiniai reikalavimai iš esmės nepakito: pastatai nesublokuojami; gyvenamasis namas – stačiakampio formos, su simetriškais, dvišlaičiais ar keturšlaičiais 35–45° nuolydžio kampo stogais; sodybos pagalbinio ūkio paskirties pastatai – vieno aukšto, su dvišlaičiais, pusvalminiais arba keturšlaičiais stogais; nustatytos pastatų stogų dangų medžiagos, spalvos, vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktų naudojimas, įvardytos konkrečios pastatų fasadų apdailai naudojamos medžiagos; nustatytas draudimas fasadų apdailai naudoti plastikines medžiagas ir to paties pastato stogo dangas; nustatytos fasadų sienoms dažyti naudojamos spalvos.

Tačiau į tas Rūmų pastabas, kuriose siūloma reikalavimus statiniams nustatyti nuostatuose tik apibrėžiant bendrus (abstrakčius) architektūros ir (ar) statybų principus ar kriterijus (pavyzdžiui, „medžiagos derėjimas ar disponavimas“, nuostatuose „naudoti neutralias ir profesionalias sąvokas“ ir pan.), šiuolaikiškai interpretuoti etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus esminius reikalavimus, dalį reikalavimų (pastatų formoms, tūriams, medžiagoms, spalvoms, kt.), kurių nustatymo nuostatuose teisinė prievolė suteikta tik Vyriausybės kompetencijai, perkelti į vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus – detaliuosius planus (šis pasiūlymas diskusijų metu atsirado vėliau) ir pan., atsižvelgti nėra galimybės, nes tokie nuostatų pakeitimai prieštarautų Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos architektūros, Lietuvos Respublikos statybos ir kitiems įstatymams, juos įgyvendinantiems teisės aktams.

Nuostatai parengti įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo 13 straipsnį, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą ir siekiant optimizuoti administracinį reguliavimą. Keičiamas Vyriausybės nutarimas išdėstomas nauja redakcija.

Projekto ir nuostatų tikslas – įgyvendinant Seimo 2016-10-18 priimtą Saugomų teritorijų

įstatymo Nr. 1-301 1, 2, 5, 7, 9, 13, 16, 18, 20, 23, 24-1, 25, 27, 29, 30, 31, 32 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 32-1 straipsniu įstatymą Nr. XII-2683, Seimo 2018-09-27 priimtą Saugomų teritorijų įstatymo Nr. 1-301 2, 9, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-1503 ir Seimo 2019-06-06 priimtą Saugomų teritorijų įstatymo Nr. 1-301 2, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 20-1, 25, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-2186 ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą Nr. XIII-2166, nustatyti minėtų regioninių parkų steigimo tikslus, šių saugomų teritorijų išskirtinę vertę, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus, etnografinio regiono sodybų architektūros ir planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, detalizuoti Saugomų teritorijų įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytus apsaugos reikalavimus.

Nuostatuose nustatomi etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo reikalavimai sodyboms ir jų pastatams, pastatų ir stogų medžiagoms, spalvoms, pavėsinių (stoginių) medžiagoms ir spalvoms. Šie reikalavimai paremti atliktos Etnografiniams Lietuvos regionams būdingų tradicinės architektūros pastatų, pastatų elementų studijos rezultatais. Nustatant šiuos reikalavimus plačiai diskutuota su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos, architektūros ir saugomų teritorijų specialistais, pasiūlytos teisės aktų reikalavimus atitinkančios formuluotės.

Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Projekto notifikuoti Europos Komisijai nereikia.

Atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.

Projektui įgyvendinti nereikės papildomų lėšų.

Nuostatuose vartojamas sąvokas aprobavo Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

Priėmus Projektą, galimų neigiamų padarinių nenumatoma.

Projektą ir Nuostatus parengė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės (grupės vadovas – Algirdas Klimavičius tel. 8 686 17 295, el. p. algirdas.klimavicius@am.lt, vyresnysis patarėjas – Džiugas Anuškevičius tel. 8 695 60 686, el. p. dziugas.anuskevicius@am.lt) vyriausiasis specialistas Eduardas Vaitkevičius, tel. 8 616 35 652, el. p. eduardas.vaitkevicius@am.lt. Nuostatai parengti bendradarbiaujant su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (šios tarnybos Kraštovaizdžio apsaugos skyriaus vyriausioji specialistė – Rima Baradokaitė-Greimienė, tel. 8 659 64 283, el. p. r.baradokaite@vstt.lt).

PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 19 d. nutarimo Nr. 855 „Dėl Pavilnių ir Verkių regioninių parkų nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 1 lapas.

2. Pavilnių regioninio parko nuostatų projektas, 8 lapai.

3. Verkių regioninio parko nuostatų projektas, 7 lapai.

4. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.

5. Rūmų 2021-05-05 rašto Nr. S21/05/195 kopija, 2 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas